

IZVJEŠTAJ

O ZVANIČNOJ POSJETI MINISTARKE PROSVJETE, NAUKE I INOVACIJA, PROF. DR ANĐELE JAKŠIĆ-STOJANOVIĆ, BRISELU, KRALJEVINA BELGIJA, 19-22. DECEMBRA 2023. GODINE

Ministarka prosvjete, nauke i inovacija prof. dr Anđela Jakšić-Stojanović bila je u zvaničnoj posjeti Briselu, u periodu od 19-22. decembra 2023. godine, gdje se sjela sa Evropskom komesarkom za inovacije, istraživanje, kulturu, obrazovanje i mlade, gospođom Ilianom Ivanovom, šefom jedinice za Srbiju i Crnu Goru u Generalnom direktoratu za politiku susjedstva i pregovore o proširenju Evropske komisije, gospodinom Majklom Milerom, generalnim direktorom Udruženog istraživačkog centra (DG JRC), gospodinom Stivenom Kvestom i direktorom COST asocijacije, gospodinom Ronaldom de Bruinom.

Ministarka Jakšić-Stojanović predstavila je prioritete 44. Vlade Crne Gore u oblasti obrazovanja, nauke i inovacija, buduće planove i aktivnosti značajne s aspekta procesa evropskih integracija, a u okviru pregovaračkih poglavlja 25 "Nauka i istraživanje" i 26 "Obrazovanje i kultura".

Jakšić-Stojanović predstavila je prvi korak u pravcu koji se odnosi na analizu obrazovnog sistema koja treba da rezultira sveobuhvatnom strategijom obrazovanja, a koju je u saradnji sa UNICEF-om, upravo podržala Evropska unija. Poseban akcenat stavljen je i na dvojezično obrazovanje, koje će biti pilotirano naredne godine za prve razrede osnovnih škola, kao i na već napredne aktivnosti digitalizacije obrazovnog sistema i usklađivanje sa EU standardima u ovoj oblasti.

U dijelu nauke i inovacija, Jakšić-Stojanović potvrdila je snažno opredjeljenje Vlade Crne Gore da nastavi ulaganja u nauku i inovacije pod okriljem Strategije pametne specijalizacije, za koju Crna Gora bilježi uspješnu poziciju, te su očekivanja da se podrška nastavi i u narednom periodu, posebno imajući u vidu planiranje novog strateškog ciklusa. Dobar napredak Crne Gore u ovoj oblasti, usklađenost sa EU standardima i potpuna primjena koncepta pametne specijalizacije treba da budu primjer i dobra osnova za sve dalje aktivnosti saradnje sa Evropskom unijom, što je i prepoznato kroz predložene reforme u okviru Plana rasta za Zapadni Balkan.

Komesarka Iliana Ivanova čestitala je Crnoj Gori na uspjehu ostvarenom u implementaciji Strategije pametne specijalizacije, pozdravila je značajan porast učešća Crne Gore u EU Okvirnom programu Horizont Evropa, učešća u Erasmus+ programu i ostvarenom rezultatima u Novoj Evropskoj Bauhaus inicijativi. Komesarka je pozdravila planove nove Vlade u oblasti obrazovanja, ukazujući da je sinergija između različitih nivoa obrazovanja ključni preduslov za isporuku rezultata, podjednako kao i adekvatna infrastruktura. Naglasila je značaj kontinuiranog ulaganja u nauku i inovacije. U kontekstu ubrzavanja razvoja deep tech inovacija i njihovog puta ka tržištu, Komesarka je potvrdila značaj mogućnosti koje nudi Evropski savjet za inovacije (EIC).

Tema razgovora sa **gospodinom Kvestom** bio je nastavak saradnje i podrške implementaciji Strategije pametne specijalizacije, posebno u kontekstu predstojeće pripreme nove strategije

za period 2025-2029, kao i otvoren pristup istraživačkoj infrastrukturi. Ministarka je pozdravila pozive DG JRC-ja za otvoren pristup, kao i jasnu metodologiju koja je razvijena, te zatražila podršku u smislu jačanja kapaciteta i priprema za ovakve inicijative u Crnoj Gori. Dogovoren je nastavak uspješne saradnje u oblasti pametne specijalizacije, kao i povezivanje u dijelu obuka za otvoreni pristup.

Direktor COST asocijacije, **gospodin de Bruin**, govorio je o značaju ovog programa, posvećenosti Crne Gore i dobrim brojkama kada je u pitanju učešće u COST akcijama, dok je ministarka Jakšić- Stojanović potvrdila da je Crna Gora otvorena da nastavi snaženje promocije i vidljivosti COST akcija među crnogorskom naučnoistraživačkom i inovacionom zajednicom, nastavi sa finansijskom i nefinansijskom podrškom, te iskazala posebno zadovoljstvo što će se sljedeći veliki info dan održati u aprilu naredne godine u Crnoj Gori. Sagovornici su se složili da je COST veoma važan instrument i odskočna daska za sve druge EU inicijative u nauci i inovacijama.

Ministarka Jakšić Stojanović, tokom posjete Briselu, sreća se i sa šefom jedinice za Srbiju i Crnu Goru u Generalnom direktoratu za politiku susjedstva i pregovore o proširenju Evropske komisije, **gospodinom Majkl Milerom**, gdje je predstavila da analiza obrazovnog sistema i izrada sveobuhvatne strategije obrazovanja uz podršku Evropske unije i UNICEF-a prvi su koraci u ovoj oblasti, uz poseban fokus na unapređenje infrastrukturnih uslova za obrazovanje, kako u pogledu novih objekata i unapređenja postojećih na svim nivoima obrazovanja, tako i u pogledu unapređenja digitalne infrastrukture, za koju je nedavno ostvarena značajna podrška, u smislu nabavke računarske opreme uz podršku kroz grant iz Zapadnobalkanskog okvira (WBIF) i kredit Evropske investicione banke (EIB). U cilju usklađivanja sa savremenim tokovima obrazovne politike, digitalizacija obrazovnog sistema je u srcu politike obrazovanja, podjednako kao i praktično obrazovanje, koje mlade ljude treba posebno da ojača i pripremi za tržište rada. Poseban akcenta je stavljen i na dvojezično obrazovanje, koje predstavlja važan korak ka pripremi učenika i studenata za globalno tržište i bolju integraciju u EU.

Ministarka je istakla da je Crna Gora posebno ponosna na činjenicu da je u pogledu implementacije pametne specijalizacije jedan od najuspješnijih primjera u Regionu proširenja i susjedstva, te informisala da je na sastanku predsjednik Vlade Crne Gore, g. Miloško Spajić, uručio pismo Evropskom komesaru za politiku proširenja g. Oliveru Varheljiju, kojim potvrđuje da je Crna Gora ispunila kriterijume iz uslovnog pozitivnog mišljenja i spremna je za finalnu procjenu.

G. Miler izrazio je zadovoljstvo što je Crna Gora prepoznala obrazovanje, nauku i inovacije kao prioritete. Inicijativa, izražena kroz pismo koje je juče uručeno komesaru Varheljiju, pokazuje posvećenost i uspješan rad na Strategiji pametne specijalizacije. Predanost Crne Gore ovim ključnim inicijativama jasno pokazuje opredijeljenost države ka ostvarivanju ciljeva u oblasti obrazovanja, nauke i inovacija. On se posebno osvrnuo na pripremu refomske agende Crne Gore u okviru Plana rasta za Zapadni Balkan, koji je nedavno najavila Evropska komisija, te ukazao na potrebu da iza svake predložene reforme postoji set jasnih aktivnosti i indikatora, jer svaki rezultat biće nagrađen u kontekstu implementacije ovog plana. U tom kontekstu, g.Miler je najavio detaljnije diskusije i Taiex događaj u februaru 2024. godine. Osvrnuo se i na značaj inkluzivnog obrazovanja, rezultata Erasmus+ programa, otvaranja kampusa Koledža Evrope u Tirani, te se interesovao za detalje usklađivanja ovih politika sa Zelenom agendom.

Državna sekretarka u Ministarstvu prosvjete, nauke i inovacija mr Marijeta Barjaktarović Lanzardi, članica crnogorske delegacije, tokom radne posjete Briselu, učestvovala je na sastanku Foruma Evropskog savjeta za inovacije (EIC Forum) u svojstvu članice ispred Crne Gore. Glavna tema sastanka bilo je usvajanje Smjernica politike Evropskog savjeta za inovacije (EIC), kao i Izvještaj o implementaciji Nove evropske agende inovacija.

Delegaciju Crne Gore prilikom zvanične posjete Briselu, Kraljevina Belgija, 19-22. decembra 2023. godine činili su:

1. Prof dr Anđela Jakšić-Stojanović, ministarka prosvjete, nauke i inovacija – vođa delegacije;
2. Mr Marijeta Barjaktarović-Lanzardi, državna sekretarka u Ministarstvu prosvjete, nauke i inovacija, članica delegacije; i
3. Mr Isidora Injac, samostalna savjetnica II u Ministarstvu prosvjete, nauke i inovacija, članica delegacije.